

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: OKM/ 28/10/2017 ammatillisen koulutuksen reformin asetuksista

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPerin lausunto koskien OKM:n ehdotusta asetukseksi opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto, SuPer ry lausuu ammatillisen koulutuksen reformin asetuksesta, jolla säädetään opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa. Otamme lausunnossamme huomioon, että OKM on käynnistänyt sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämisprosessin liittyen SORA-lainsäädännön soveltamiseen ja potilas/asiakasturvallisuuteen.

Asetuksen keskeiset ehdotukset

- Asetuksen keskeiset ehdotukset hakeutumisen, opiskelijaksi ottamisen- ja valintaperusteiden uudistamisesta ovat perusteltuja. Koulutuksen järjestäjän harkintaan perustuvan valinnan (18 §) kautta opiskelemaan tulevien määrää 30% hakukohteeseen otettavista opiskelijoista pidämme suurena, kun ottaa huomioon saman aikaisesti tavoitteena olevan kielitaitotason testauksen muutosesityksen. SORA- tutkintoihin tulee valita aina alalle soveltuvimmat huomioiden asiakas- ja potilasturvallisuuden vaatimukset.

SuPer ei hyväksy kielitaitotasoa ja kielikokeita koskevia säännösmuutoksia.

- SuPer edellyttää, että asetuksessa säädetään opetuskielen hallinnan osoittamisesta ja valtakunnallisesta kielikokeesta. Kielitaitosovaatimuksena nykyisen mukainen (B.1.1.).
- Uudessa asetuksessa ei säädettäisi tarkalla tasolla tutkintokoulutuksessa edellyttävästä kielitaitotasosta, vaan koulutuksen järjestäjä arvioisi hakijan kielelliset edellytykset suoritua tutkinnosta. Koulutuksen järjestäjälle esitetään enemmän harkintavaltaa vaadittavan kielitaidon määrittämisessä. Yleisestä kielitaitosovaatimuksesta (B1.1.) esitetään luovuttavaksi.

- SuPerin mukaan nykyisen asetuksen (451/2015, 24 ja 24a §) mukaisesti tulee säätää jatkossakin opetuskielen hallinnan osoittamisesta ja valtakunnallisesta kielikokeesta. Yleinen kielitaitotasovaatimus(B1.1) on säilytettävä hakijoilla, joiden äidinkieli on muu kuin opetuskieli eikä heillä ole riittävää tutkinnon edellyttämää kielitaitoa. B1.1. taso on määritelty minimitasovaatimukseksi opiskelulle.
- Opetushallituksen tilastojen perusteella yli 50 prosenttia valtakunnalliseen kielikokeeseen kutsutuista on hylätty (2015-2016). Tämän tiedon valossa on vaikea hyväksyä suunnitelmaa kielitaidon testauksen siirtämisestä koulutuksen järjestäjien vastuulle ja minimi kielitaitotasosta luopumista. Tutkintoihin valittujen keskeyttämiset tulevat yhteiskunnalle kalliimmaksi kuin kielikoe ja laadukas valmistava koulutus.

Perustelut kielitaitotasosta

- Riittävän kielitaidon varmistaminen ei voi olla vain koulutuksen järjestäjien vaihtelevan arvion varassa etenkin SORA- tutkinnoissa. Esityksessä todetaan, että koulutuksen järjestäjän harkinnan varaan jäisi, miten se arvioisi, onko hakijalla ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (38§) tarkoitetut riittävät kielelliset edellytykset osaamisen hankkimiseksi tai tutkinnon suorittamiseksi. Kielen taitotasotestin on arvioitu vievän noin kolme tuntia kokoneelta arvioijalta. Onko varmistettu, että oppilaitoksissa on aikaa ja päteviä kielen opettajia arvioimaan tutkinnossa vaadittavaa kielen osaamista, kun riittävän kielitaidon arviointi jäisi ehdotuksen mukaan oppilaitosten vastuulle? Herää huoli, miten turvataan yhtenäinen kielitaitotaso koulutuksen järjestäjien vaihtelevilla menetelmillä. Yhteisellä kielikokeella on turvattu myös opiskelijaksi pyrkivien tasa-arvoinen kohtelu.
- Vailla riittävää Suomen/ ruotsin kielen osaamista ammatilliselle peruskoulutukselle asetetut osaamisen tavoitteet jäävät saavuttamatta, jos ei ole valmiutta opetuskielen suulliseen ja kirjalliseen käyttämiseen ja ymmärtämiseen. Erityisenä huolenamme on, että sosiaali- ja terveys sekä kasvatusalalla asiakas- ja potilasturvallisuus vaarantuu. Esimerkiksi lähihoitajien on kyettävä toimimaan itsenäisesti, ottamaan selvää ja raportoimaan suullisesti ja kirjallisesti ymmärrettävästi niin, että asiakas- ja potilasturvallisuus eikä työturvallisuus vaarannu.
- Lähihoitajalla on oltava ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, muu riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät muut valmiudet. Mikäli tutkinnossa mukautetaan ammatillisen tutkinnon osien ammattitaitovaatimuksia tai osaamisen arviointia esimerkiksi kielellisistä tai sosiaalisista syistä, ei opiskelija voi saada sellaista tutkintotodistusta, joka antaa oikeuden säädellyn ammatin harjoittamiseen.
- Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteet ovat uudistumassa 1.8.2018 alkaen ja ne ovat parasta aikaa lausunnolla. Uusien tutkinnonperusteiden ammattitaitovaatimukseksi muun kielisillä on kirjattu jo opintojen alussa: H 2 ”Hoitaa palvelutilanteen suomen ja ruotsin kielellä sekä yhdellä vieraalla kielellä”. Ammattitaitovaatimuksen täytyminen edellyttää riittävää tutkintokielen hallintaa.
- Kielitaitovaatimusten muutosta perustellaan esityksessä, että sen tavoitteena on nopeuttaa maahanmuuttajien koulutuspolkuja. Maahanmuuttajien kohdalla tulee alkuvaiheessa panostaa riittävään kieli- ja kulttuurikoulutukseen ja vasta riittävän hyvän kielitaidon saavuttamisen jälkeen tutkintotavoitteeseen koulutukseen. Ammatillista koulutusta ei tule käyttää väärin kotouttamisen keinona. Ei ole maahanmuuttajienkaan etu päästä suorittamaan vaativia ammatillisia tutkintoja ilman riittävää kielenhallintaa.
- Tutkinnon suorittaneilla tulee olla sellainen osaaminen ja kielitaito, että he työllistyvät koulutusta vastaaviin tehtäviin. Lääkehoito on esimerkki oleellisesta osasta hoitotyötä ja sen merkitys tulee lisääntymään väestön vanhetessa. SuPerin tietoon on tullut, että työnantajan järjestämät lääkehoidon tentit ovat muodostuneet osalle vastavalmistuneista, lähihoitajista vaikeiksi puutteellisen

kielitaidon takia, vaikka Lääkehoidon ja siihen liittyvän lääkematematiikan mukauttaminen ovat kielletty.

- Ammatillisen koulutuksen reformi korostaa henkilökohtaisia koulutuspolkuja ja työelämäpainotteisuutta. Ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaus resursseja on leikattu radikaalisti, erityisesti erityisopetuksen resurssit ovat niukentuneet. Mistä löytyvät opetus- ja ohjausresurssit henkilökohtaiseen työskentelyyn? Olemme keskustelleet ammatillisten opettajien kanssa ja heidän viestinsä on otettava vakavasti. Monet opiskelijat vaativat paljon tukea. Opettajien työpanos ohjaukseen työpaikoille tulee turvata. Työelämä ei voi ottaa osaltaan vastuuta kasvavasta ohjaus- ja opetustehtävästä, jos tutkintoa suorittamaan tulevien kielitaito ei täytä työelämässä vaadittua tasoa. Ammatin oppiminen ei onnistu ilman käytännön kielitaitoa.

Pykäläkohtaisia huomioita

4§ Valintakriteerit

- SuPerin näkemyksen mukaan kriteereiden vähentäminen, joilla hakija saisi valintapisteitä yhteishaussa, esityksen mukaisesti on perusteltua. Soveltuvuuskokeeseen osallistumatta jättäneitä ei voida valita koulutukseen.

10 § Valintapisteet pääsy ja soveltuvuuskokeista

- SuPer vaatii, että 0- pistettä soveltuvuuskokeesta saanut hakija ei saa tulla valituksi suorittamaan tutkintoa.
Asetuksen mukaan pääsy- ja soveltuvuuskokeiden rooli säilyisi nykyisellään ja ne tuottaisivat lisäpisteitä. Asetuksen mukaan soveltuvuuskokeessa 0- pistettä saanut hakija voisi tulla valituksi, jos muut edellytykset täyttyvät.
Nykyistä vastaavasti pääsy- ja soveltuvuuskokeeseen tulisi kutsua kaikki hakijat, jolloin heillä on mahdollisuus osoittaa osaamistaan ja motivaatiota. Tämä järjestely on johtanut siihen, että monet koulutuksen järjestäjät ovat luopuneet pääsy- ja soveltuvuuskokeista osin prosessin tuottamien lisäkustannuksen vuoksi.
- Ammatillisen koulutuksen lain esteettömyyttä koskevassa pykälässä (40§) todetaan, että hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Laissa määritellään poikkeuksesta. Vaikka poikkeussäännös on jo nyt voimassa, on opiskelijoiksi otettu henkilöitä, jotka eivät ole olleet soveltuvia. Siksi on hyvä, että SORA-säädösten soveltamista ja siihen liittyviä ongelmia tarkastellaan sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kehittämissä. Myös kasvatusala on otettava tarkasteluun.

11§ Opiskelijaksi ottaminen pääsy – tai soveltuvuuskokeen perusteella

- SuPer on esittänyt, että SORA- tutkintoihin säädetään pakolliset ja karsivat pääsy- ja soveltuvuuskokeet. Odotamme OKM:n sosiaali- ja terveysalan kehittämissä myötä päätöstä asiasta.

22§ Valtakunnallista kielikoetta koskeva siirtymäsäännös on perusteltu.

Helsingissä 9.8.2017

SUOMEN LÄHI- JA PERUSHOITAJALIITTO SUPER RY

Silja Paavola
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämisohtaja

SuPeriin kuuluu yli 90 000 lähi- ja perushoitajaa sekä muita toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittaneita, jotka työskentelevät julkisella ja yksityisellä sektorilla.

Lisätietoja tästä lausunnosta antaa asiantuntija Soili Nevala puh. (09) 2727 9157, soili.nevala@superliitto.fi